

TTIP:

To be or not to be?

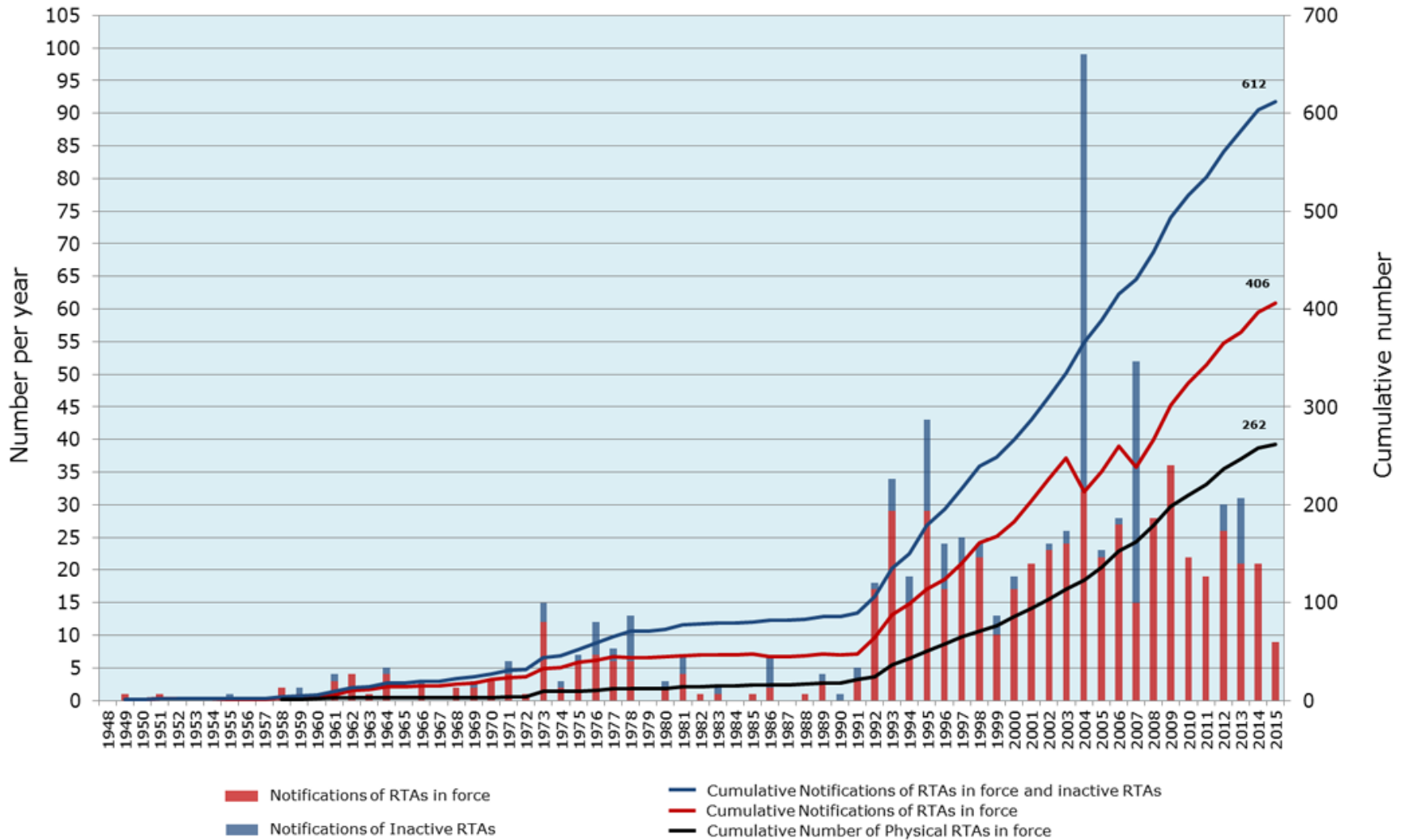
Reflectie op de handelseconomische impact van TTIP

Jan Van Hove
(KU Leuven, ULB and INFER)
Brussel, 16 maart 2016

TTIP Kort en Bondig

- **Handels- en investeringsakkoord** tussen EU en VS om meer openheid te creëren in de **transatlantische economische relatie**
 - Focus op zowel handel als investeringen omdat beide vaak zijn gerelateerd.
- Past in een **wereldwijde trend** om handel en investeringen (verder) te liberaliseren aan de hand van bilaterale of regionale handelsakkoorden (in plaats van via multilaterale akkoorden)

Evolution of Regional Trade Agreements in the world, 1948-2015

Note: Notifications of RTAs: goods, services & accessions to an RTA are counted separately. Physical RTAs: goods, services & accessions to an RTA are counted together.
Source: WTO Secretariat.

TTIP Kort en Bondig

- Voorstanders beschouwen dit als een **belangrijke stap voorwaarts om de wereldhandel te liberaliseren** aangezien EU en VS belangrijke handelsblokken zijn.
- Tegenstanders zien grote risico's:
 - Hoe ver kan/moet globalisering gaan? (***liberaliseringsvraag an sich***)
 - Ondermijnen de nieuwe vormen van liberalisering in TTIP niet de democratische controle van landen? (***vraag omtrent soevereiniteit***)
 - Ondermijnt de mogelijke diepgang in de liberalisering in TTIP niet bepaalde veiligheden, sociale bescherming, milieubescherming etc.? (***vraag omtrent impact van TTIP op niet-handels/investeringsmateries***)

Thema's

- Voor- en nadelen van regionale handelsakkoorden
 - En waarom TTIP?
- Impact van TTIP: Meting en Bevindingen
- Toekomst van/voor TTIP

Vrijhandelsakkoorden: to be or not to be?

- Economische invalshoek: handelsakkoorden hebben **zowel positieve als negatieve impact op handel en welvaart.**
- Vanuit een globaal perspectief: **multilaterale liberalisering** is te verkiezen boven preferentiële liberalisering, maar preferentiële liberalisering is beter dan geen liberalisering.
- Vanuit het perspectief van een (groot) land: **strategisch belang** van bilaterale onderhandelingen + internationale kettingreactie.

Vrijhandelsakkoorden: to be or not to be?

VOORDELEN

- **Diepgaande, snelle en efficiënte handelsliberalisering** met specifieke partner
- Potentieel aanzienlijke **handelscreatie**
- **Ad hoc aanpak en flexibiliteit**
- **Dynamische effecten** (bv. sterke link met investeringen)

NADELEN

- Sterke **handelsafbuiging** ten nadele van andere handelspartners (vs. multilaterale handelsliberalisering) -> discriminerende én inefficiënte liberalisering
- **Ondoorzichtig kluwen** van akkoorden -> op termijn inconsistenties
- Mogelijk onevenwichtige effecten aan import- en exportzijde -> **ambigue welvaartseffecten**

TTIP: waarom zo gevoelig?

- *Verbondenheid* met en *herkenning* in de handelspartner
- Nieuw soort handelsakkoord -> **mogelijke nieuwe template** voor toekomstige EU- en VS-handelsakkoorden
- Aandacht voor **gevoelige materies** in the EU-VS economische relatie (bv. diverse gebruiken in voedingsindustrie, andere aanpak in chemie- en farmaindustrie)
- Beide **sterke economieën** met politieke macht
- Op vele terreinen elkaars **belangrijkste concurrenten**
- Sommige voorstellen gaan/gingen **té ver...**

TTIP: waarom wel?

SOCIO-ECONOMISCHE ARGUMENTEN

- **Heel belangrijke bilaterale handelsrelatie**
 - Een *relatief kleine liberalisering* zal *grote absolute effecten* hebben
 - PLUS: liberalisering in andere sectoren (diensten!)
 - = argument binnen meer traditionele handelsliberalisering
- **Flexibiliteit** m.b.t. onderwerpen en timing
 - Verder-gaan dan traditionele handelsliberalisering
 - Graduele aanpak kan gevoeligheden verzachten
- **Positieve welvaartseffecten (?)**

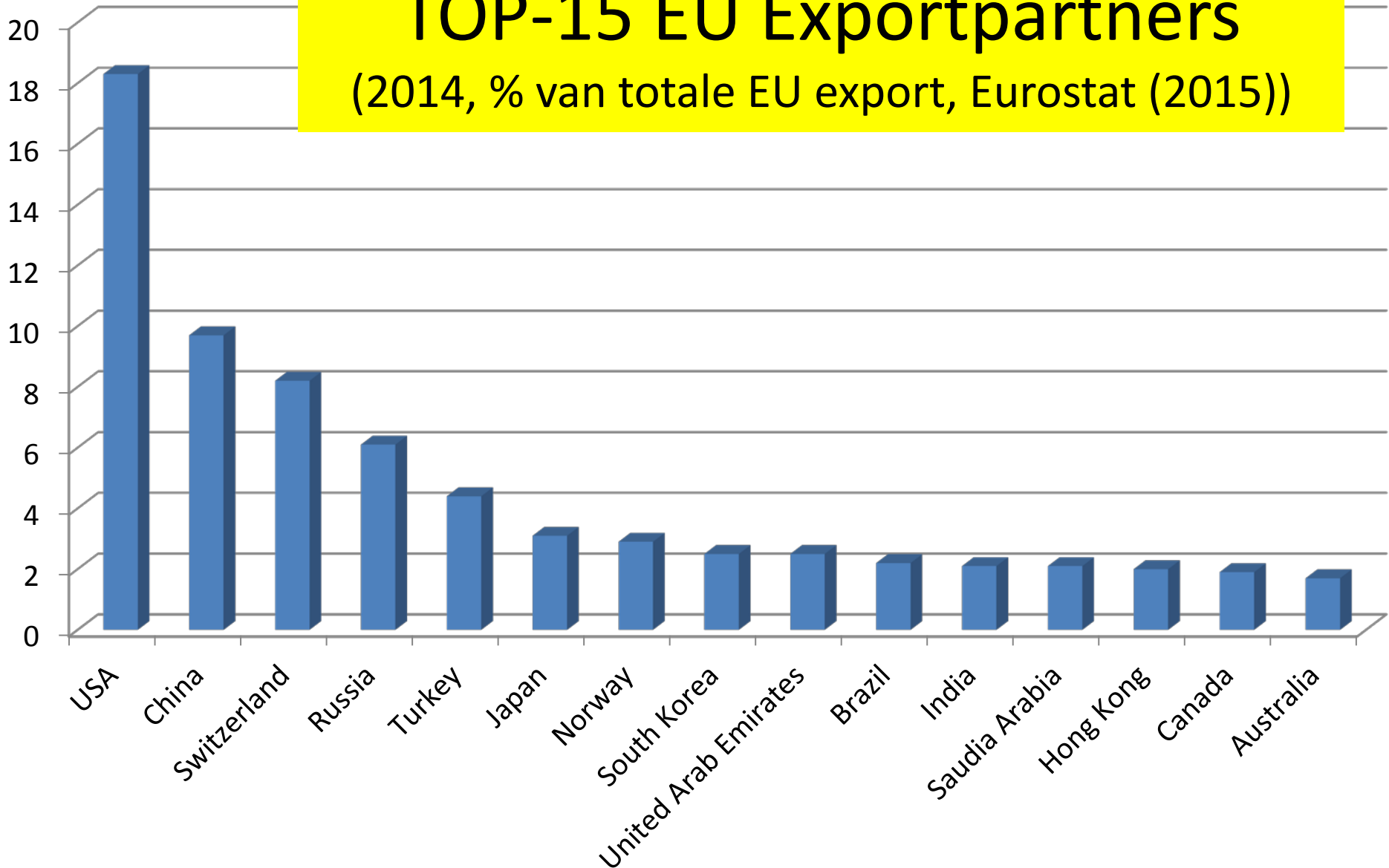
TTIP: waarom wel?

STRATEGIE-ARGUMENTEN

- **Globale context:**
 - Gebrek aan voortuitgang in de *Wereldhandelsorganisatie*
 - Opkomst en prestaties van nieuwe spelers in de wereldeconomie
- Idee van **globale standaarden** is aantrekkelijk
 - Globaal = US-EU standaard in de TTIP filosofie
 - = argument binnen de nieuwe handelsliberalisering

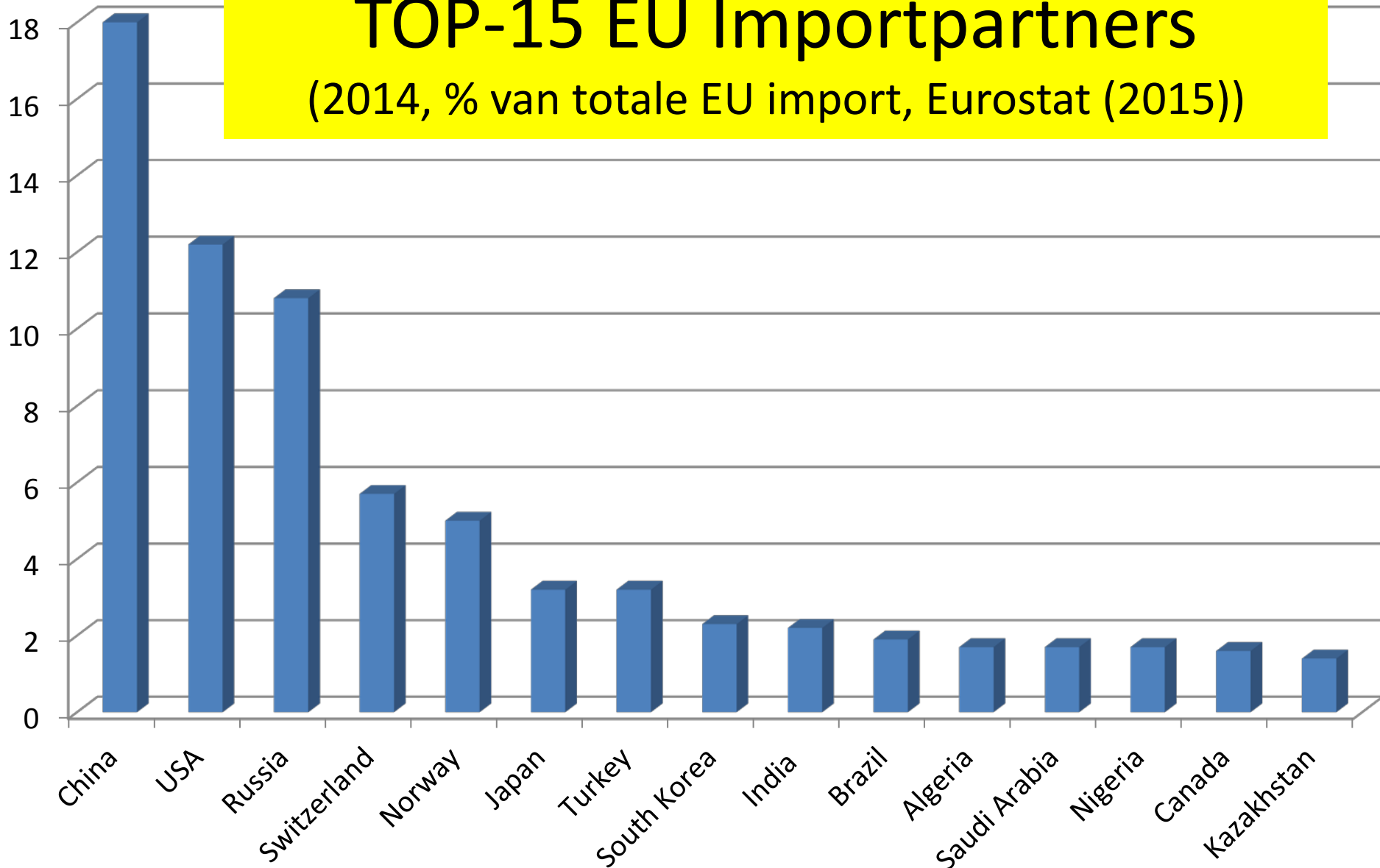
TOP-15 EU Exportpartners

(2014, % van totale EU export, Eurostat (2015))

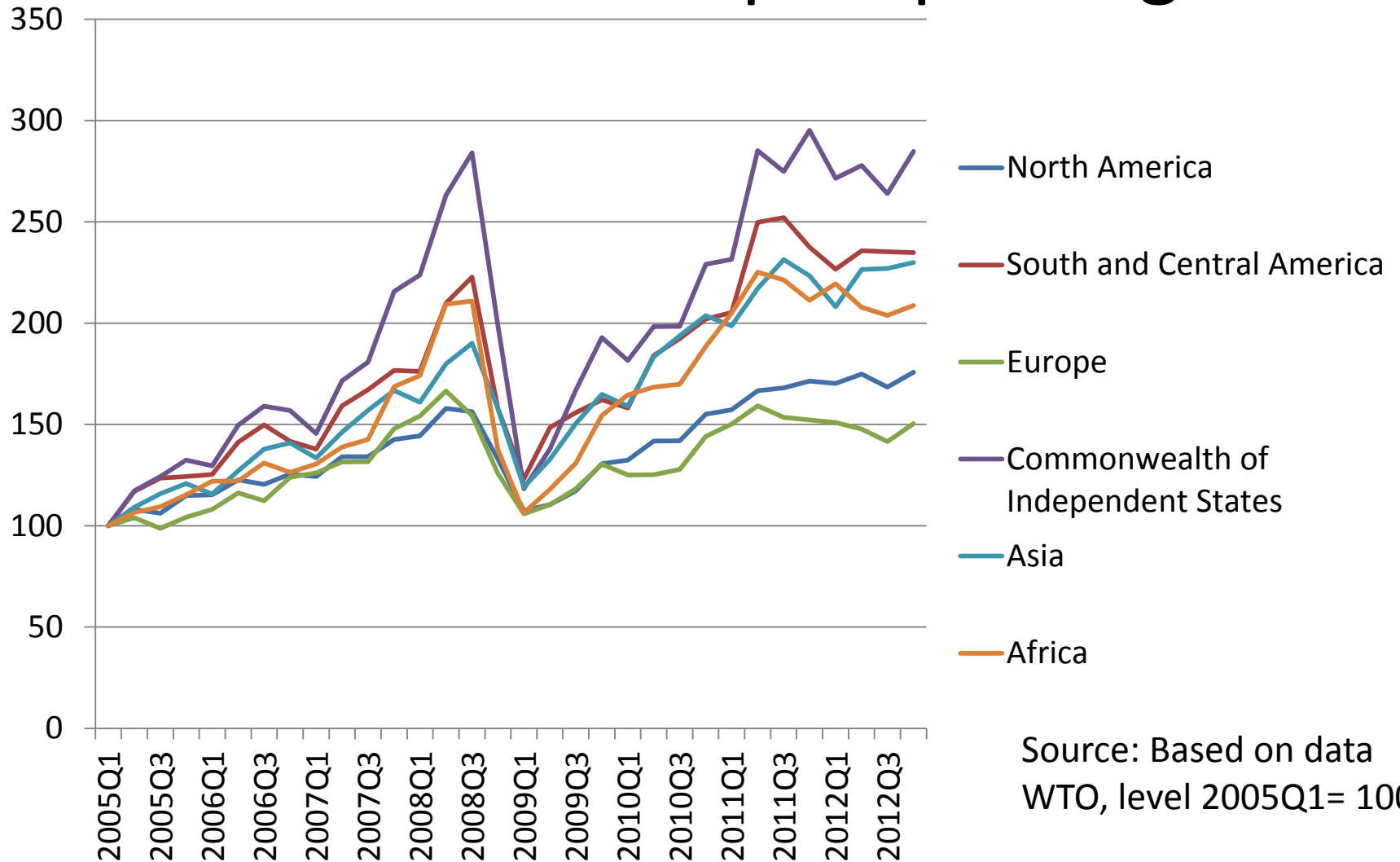

TOP-15 EU Importpartners

(2014, % van totale EU import, Eurostat (2015))

De Crisis en de Export per Regio

Source: Based on data
WTO, level 2005Q1= 100

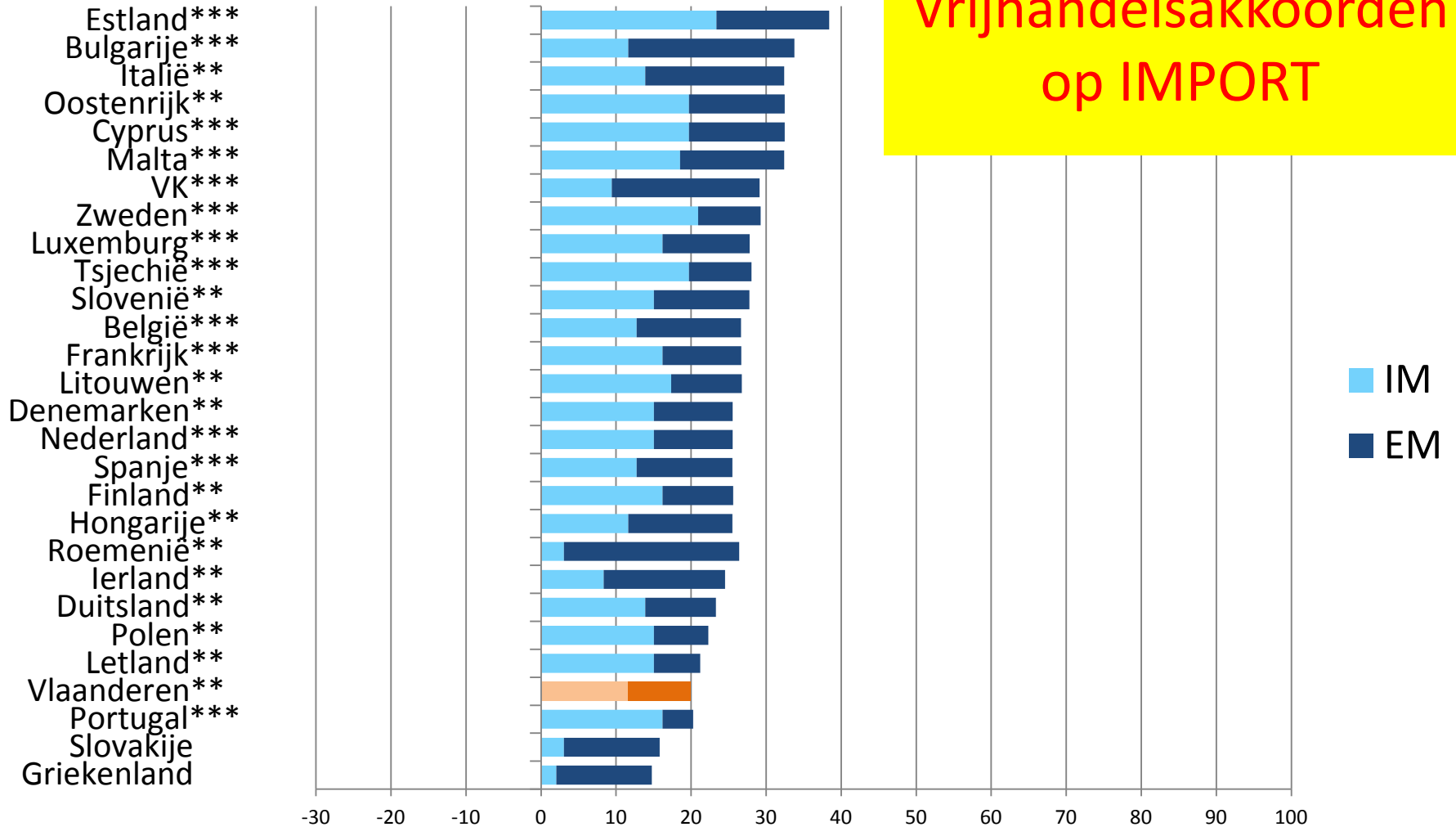
Impactmeting Vrijhandelsakkoorden

- Vele methoden, weinig consistentie
- Belangrijkste onderzoek:
 - *Algemeen-evenwichtsmodellen*: complex, maar sterk beïnvloed door veronderstellingen, algemene welvaartseffecten (bv. groei)
 - *Partieel-evenwichtsmodellen*: flexibel instrument, black box, goede benadering voor handelseffecten
- Internationale literatuur: uiteenlopende resultaten
 - Veelal positieve handelscreatie- en welvaartseffecten
 - Maar methodologisch niet altijd correct onderbouwd

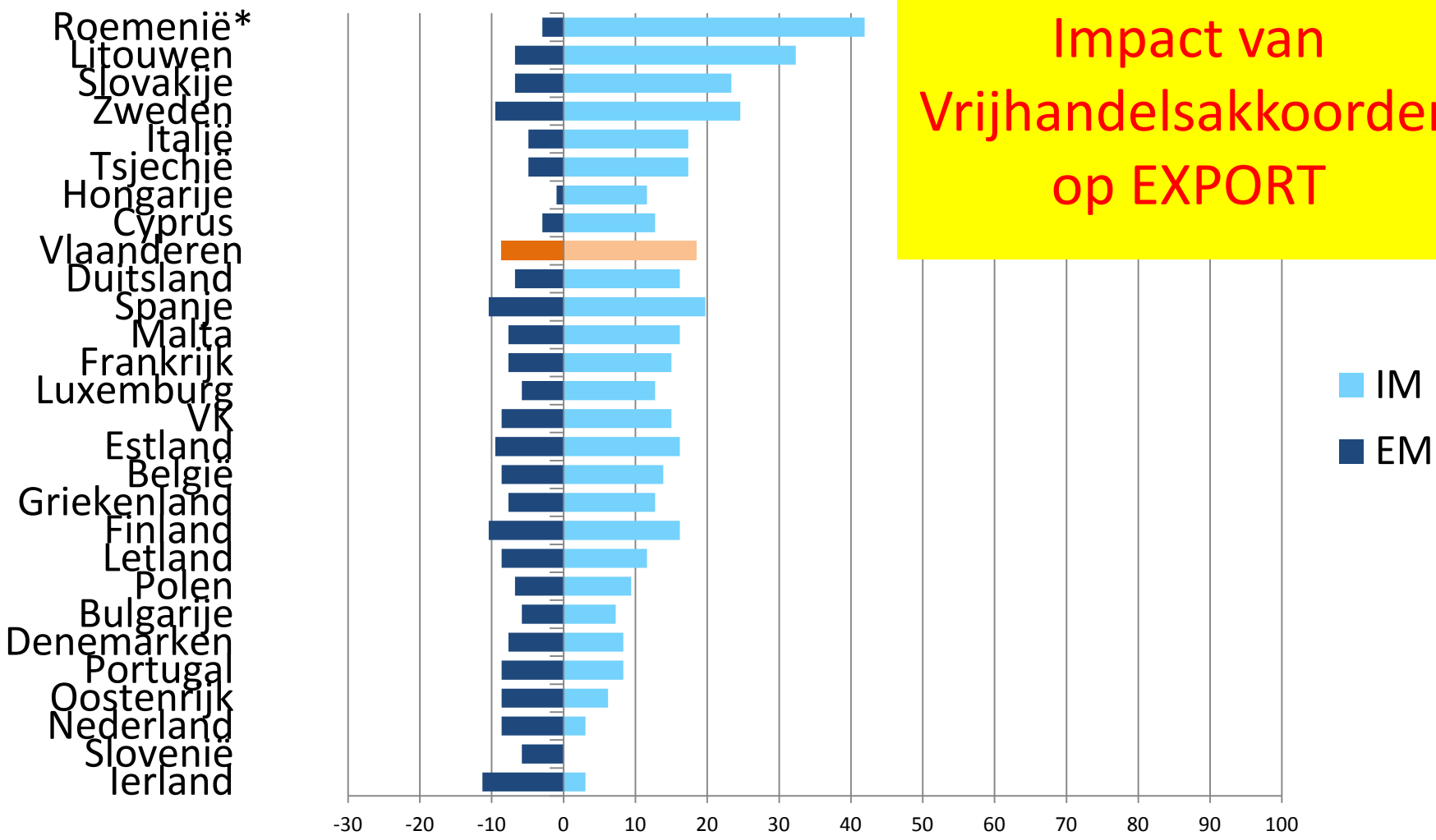
Impact op Handelspatronen

- Illustratie uit Soete, S. and Van Hove, J. (2015), Dissecting the Trade Effects of Europe's Heterogeneous Trade Agreements, KU Leuven en Steunpunt Buitenlands Beleid.
- Hoe beïnvloeden vrijhandelsakkoorden de EU en de EU lidstaten, in het bijzonder België en Vlaanderen?
 - Onderscheid tussen *export* en *import*
 - Onderscheid tussen *intensieve marge* (intensiteit van handel) en *extensieve marge* (aantal producten)
- Welke impact hebben specifieke vrijhandelsakkoorden?
- Methode: augmented fixed effect gravity approach (Baier, Bergstrand and Feng, 2013)

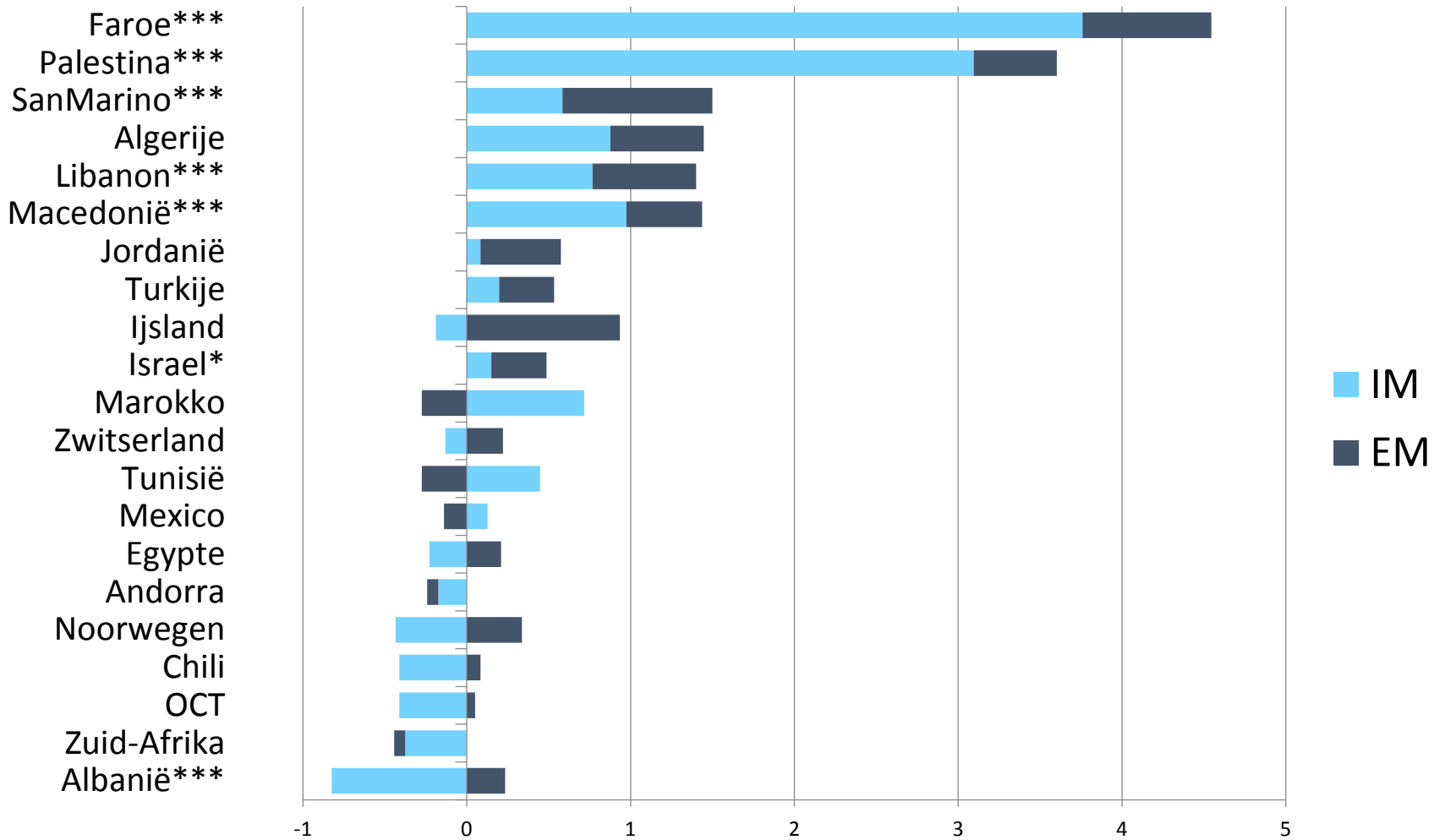
Impact van Vrijhandelsakkoorden op IMPORT

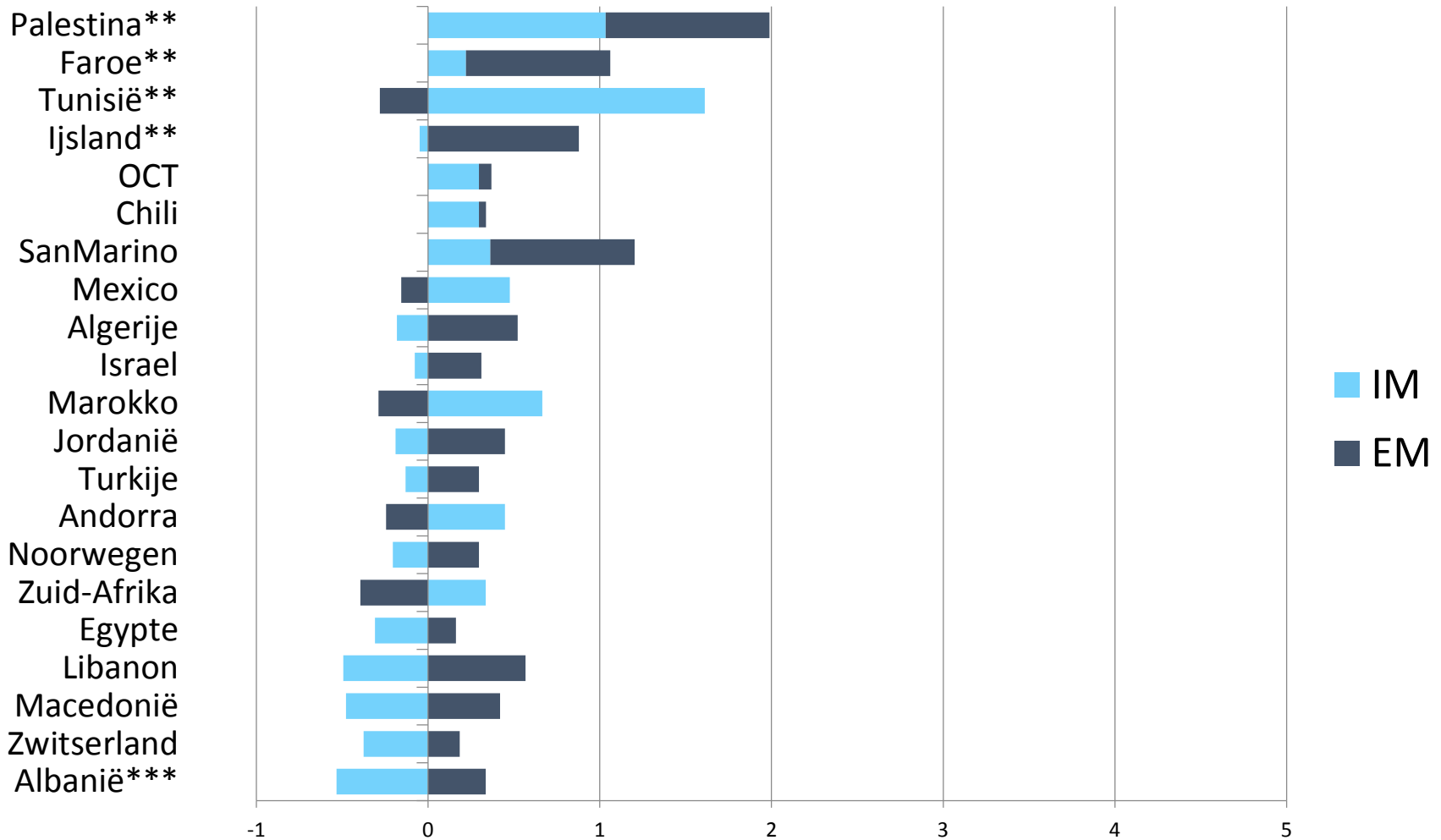
Impact van Vrijhandelsakkoorden op EXPORT

Impact van Akkoorden op EU Import

Impact van Akkoorden op EU Export

Impact Vrijhandelsakkoorden op Handel: Enkele Inzichten

- Impact van diverse akkoorden is **NIET uniform**
 - Weerspiegelt *verschillen in handelsactiviteit* tussen EU en handelspartners
 - Weerspiegelt *verschillen in integratie-intensiteit* van de vrijhandelsakkoorden

- 2 voorbeelden: Chili en Zuid-Korea

Vlaanderen en Chili

	Bilaterale Importgroei 2004-2013	Bilaterale Exportgroei 2004-2013	Totale Importgroei Vlaanderen 2004-2013	Totale Exportgroei Vlaanderen 2004-2013
Chili (2003)	330 %	231 %	51 %	43 %

	Importgroei Vlaanderen 2004-2013	Exportgroei Vlaanderen 2004-2013
Elektrische Apparaten	665 %	112 %
Voertuigen	238 %	1025 %
Zuivel	2432 %	3597 %
Groenten	761 %	946 %
Farmaceutische producten	852 %	572 %
Chemie (anorganisch)	282 %	- 10 %

Vlaanderen en Zuid-Korea

	Bilaterale Importgroei 2011-2013	Bilaterale Exportgroei 2011-2013	Totale Importgroei Vlaanderen 2011-2013	Totale Exportgroei Vlaanderen 2011-2013
Zuid-Korea (2011)	33 %	- 4 %	0,6 %	4 %

	Importgroei Vlaanderen 2011-2013	Exportgroei Vlaanderen 2011-2013
Elektrische Apparaten	- 56 %	19 %
Voertuigen	119 %	- 8 %
Zuivel	Nieuw! (klein)	- 90 %
Groenten	- 91 %	95 %
Farmaceutische producten	- 19 %	- 31 %
Chemie (anorganisch)	92 %	47 %

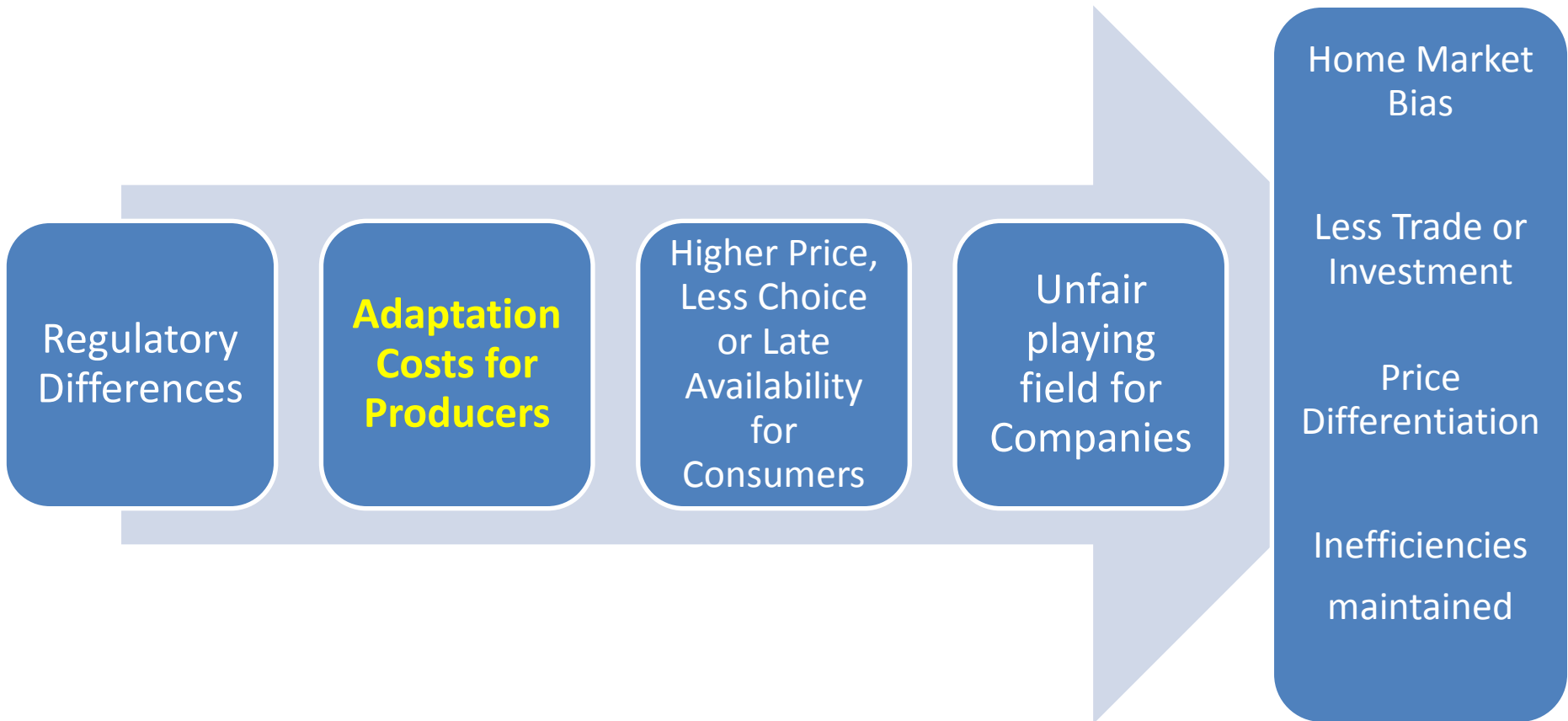
Impact van Vrijhandelsakkoorden

- Bevindingen van studies lopen uiteen.
Welvaarts- en handelseffecten van handelsakkoorden zijn ambigu.
 - Voorspellingsmodellen zijn zeer gevoelig voor assumpties.
 - Toekomst voorspellen is uiterst moeilijk!
 - **DUS: impact van TTIP voorspellen (quasi) onmogelijk!**

TTIP versus de voorgangers...

- Twee belangrijkste verschilpunten tussen TTIP en eerdere handelsakkoorden
 - Sterkere focus op liberalisering van diensten (cfr. comparatieve voordelen van VS en EU)
 - Sterke focus op liberalisering van regelgeving
- **Liberalisering via regulering?**
 - Nog moeilijker om te meten!
 - Welke impact is te verwachten? -> economische inzichten

Economics of Regulatory Differences

Wat weten we omtrent de impact van TTIP?

- Toekomst moeilijk te voorspellen
- Grote modellen wijzen op positieve effecten, vooral **via wegwerken van reguleringsverschillen** (bv. Europese Commissie).
- **Verschillen in regelgeving** tussen EU en VS, maar ook **verschillen in reguleringsgewoonten**.
 - EU = **reguleringsmachine** -> focus op integratie en harmonisatie in de Europese Interne Markt
 - VS = meer de **Anglosaxische laissez-faire aanpak** – maar anderzijds ook sterke focus op **voorzichtigheid (“precaution”)**

Wat weten we omtrent de impact van TTIP?

- Reguleringen
 - **Nastreven van terechte bekommernissen**
 - **Instrument van strategisch handelsbeleid (bv. autosector, chemiesector)**
- **TTIP op dit ogenblik: “Regulatory Cooperation”**
 - Geen harmonisatie (op korte termijn), mits enkele uitzonderingen (bv. autosector)
 - *Wederzijdse erkenning als basisprincipe*
 - **NIEUWE standaarden** samen ontwikkelen in overleg

Toekomst voor TTIP

- **Risico's van "regulatory cooperation"**
 - Kans op aanzienlijk lobbywerk
 - Tegengewicht:
 - Politieke controle (Europees parlement, etc.)
 - Belangengroepen
- **Afruïl voordelen – risico's**
 - => samenwerking in overleg
 - => **creëer overlegorganen met naast onderhandelaars ook zeer diverse belangengroepen, technici etc.**

 - = **haal de TTIP onderhandelingen weg uit de politieke (intransparante) cocoon.**

Toekomst voor TTIP

- **Telkens afruil tussen economisch voordeel van harmonisatie en potentieel nadelig effect van deregulering.**
 - = lang en hard proces
(cfr. opbouw Europese interne markt)
- **TTIP**
 - Ofwel een akkoord na ZEER LANGE onderhandelingen (allicht politiek geen optie)
 - Ofwel TTIP opstellen als een **KADER-AKKOORD met principes en afspraken** + effectieve liberalisering als geleidelijk proces

Toekomst voor TTIP

- In elk geval: **beperk de TTIP agenda**
 - Focus op handel en investeringen reeds heel breed en ambitieus
 - Vermijd bijkomende discussies omtrent bv. energie, milieu -> **behandel die in andere internationale akkoorden** (bij voorkeur multilaterale akkoorden)